

معیار قابل قبول (Acceptance Criteria)

بیان کننده سطح عملکرد ایمنی، بهداشت و محیط زیست برای یک دوره زمانی، یا فازی از فعالیتها که مورد تایید هستند، می باشد. این معیارها ممکن است بصورت کمی و یا کیفی تعریف شوند.

حادثه (Accident)

رجوع کنید به incident

مسئولیت (Accountability)

مسئولیت نهایی فرد در ناحیه اختیاری است که در شرح وظایف شغلی فرد معین شده است. مسئولیت می تواند شامل واگذاری برخی اختیارات به عوامل زیربط باشد؛ که به شخص مرئوس بصورت موقت یا دائم، محول شده است.

کمیته پاسخگو (Accountable Party)

کمیته ای است که در بررسی و تجزیه و تحلیل ریسکها تشکیل شده و مسئولیت پاسخگویی در خصوص عدم وجود موانع یا عدم عملکرد صحیح موانع و مدیریت آنها در پیشگیری از وقوع حوادث را دارا هستند.

فعالیت (Activity)

به مجموع کارهای انجام شده در طول فرایند گفته می شود که توسط مجموعه ای از ورودیهای مشخص و وظایف مشخصه بندی شده انجام شده و خروجی ها را برای برآورده کردن نیازمندیهای مشتری تولید می کند. معیارهای سنجش جهت ممانعت و یا تخفیف آثار ناشی از شکست فعالیت های تعریف شده در سیستم در نظر گرفته می شود.

اثر حاد (Accute Effect)

اثرات، که بطور ناگهانی و در مدت کوتاهی بعد از مواجهه اتفاق می افتند.

اثر سلامتی حاد (Accute Health Effect)

اثرات سلامتی حاد به اثراتی گفته می شوند که بطور ناگهانی در مدت زمان کوتاهی (طی چند ثانیه تا ساعت (بعد از مواجهه اتفاق می افتند؛ و عموماً منجر به بروز خطر سلامتی در سطوح بالا خواهند شد . مواجهه حاد در یک دوره نسبتاً کوتاه اتفاق می افتد.

آلاینده های هوا (Air Emissions)

گازها ، بخارها و ذرات کوچک زائد که در طول اجرای یک فعالیت به طور ناخواسته و یا به عنوان محصول فرعی تولید شده و در هوا منتشر می شوند.

کمترین حد قابل قبول و کاربردی (As Low As Reasonably Practicable (ALARP))

- منظور تقلیل ریسک به کمترین حد قابل قبول و قابل اجرا است .این امر مستلزم ایجاد تعادل در کاهش ریسک با توجه به جنبه های مختلف نظیر زمان، مشکلات، زحمات، امکانات و هزینه های دسترسی به آن است .به بیان دیگر به کارگیری زمان، امکانات و توان موجود سازمان برای کاهش ریسک ها بر اساس اولویت بندی انجام شده است.
- فرایند ارزیابی جهت برآورد مقدار تلاش و منابعی که باید بطور معقولانه برای کاهش ریسک بکار برده شوند .کاهش ریسک به سطحی که ALARP نامیده می شود بصورت واقعی بمعنای ایجاد تعدیل و همخوانی در میزان تلاش و هزینه کاهش ریسک، با مقدار کاهش ریسک حاصل شده می باشد.

ارزیابی (Assessment (or evaluation))

فرایند تجزیه و تحلیل و ارزیابی خطرها که شامل تجزیه و تحلیل علل و پیامد می باشد .این فرایند به شناسایی شانس وقوع و ریسک نیاز دارد.

خسارت به دارایی (Asset Damage)

ضرر یا خسارت ناشی از یک رویداد که بطور مستقیم بر تاسیسات، تجهیزات، ابزار یا مواد اثر می گذارد.

تیم ارزیابی (Assessment team)

گروهی از افراد که برای انجام ارزیابی ریسکهای بهداشت، ایمنی و محیط زیست در یک واحد ارزیابی، انتخاب می شوند.

رهبر تیم ارزیابی (Assessment team leader)

یک مدیر رده میانی یا نماینده او، که مسئول هماهنگی فعالیتهای تیم ارزیابی است.

ممیزی (Audit)

- ارزشیابی سیستماتیک و مستقل برای شناسایی سازگاری سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست و عملکرد آن با تنظیمات طرح ریزی شده، و بررسی اینکه سیستم بطور موثری استقرار یافته و برای تحقق خط مشی و اهداف کلان ایمنی، بهداشت و محیط زیست یک شرکت مناسب باشد.
- بررسی رسمی کل سیستم و ارزیابی عملکرد آن طی یک دوره و اطمینان از میزان اثر بخشی آن.
- مرور سیستماتیک و مستقل یک شرکت یا بخشی از آن در مورد جنبه های تجاری (مانند کنترلهای تجاری، فرایندها، اظهاریه های مالی و ...). مثلهایی از انواع ممیزی عبارتند از: ممیزی کیفیت، ممیزی ایمنی، ممیزی داخلی و ممیزی مالی.

ممیز (Auditor) شخص دارای صلاحیت برای انجام ممیزی.

مانع (Barrier)

- مقیاسی که احتمال تشخیص پتانسیل خطرها برای آسیب و پیامدهای آن را کاهش می دهد. مانع می تواند فیزیکی (مانند مواد، پوشش های حفاظتی، تفکیک و غیره (یا غیر فیزیکی) فرایندها، بازرسی ها، آموزشها، تمرینات) باشد.
- مادامیکه موانع بصورت موثر بکار روند، منجر به جلوگیری یا کاهش تهدیدها/پیامدها می شوند. آن موانعی که در سمت چپ مدل پاپیونی (Bow-tie) ترسیم شده اند، احتمال تهدیدی را که منجر به واقعه اولیه می شود کاهش داده یا از آن جلوگیری می کند. آن موانعی که در سمت راست مدل پاپیونی (Bowtie) ترسیم شده اند، از پیامدها جلوگیری می کنند، وسعت آنها را کاهش داده، و/یا بهبود فوری فراهم می کنند؛ که در برخی مستندات مقیاسهای بهبود نامیده شده اند.
- مقیاسی که احتمال آزادی پتانسیل خطر را برای آسیب یا پیامدهای آنرا کاهش می دهد). موانع بصورت کنترلی یا دفاعی می باشند. (سلسله مراتب موانع عبارتند:

الف (پیش گیری

ب (شناسایی

ج (کنترل

د) کاهش

ه) واکنش در شرایط اضطراری

ایمنی رفتاری (Behavioural Safety)

تنوعی از برنامه های بهبود ایمنی که بر پایه شناسایی رفتارهایی می باشند که می توانند به حوادث، مشاهده سیستماتیک کارکنان و تجزیه و تحلیل روند کار برای شناسایی اقدامات اصلاحی کمک کنند.

عوامل بیولوژیکی (Biological Agents)

برای مثال، حشرات و کرمهای ریز، کپکها، مخمرها، قارچها، باکتریها و ویروسها، تا وقتی که با محیط کار مربوط باشند.

پایش اثر بیولوژیکی (Biological effect monitoring)

پایش اثر بیولوژیکی، اندازه گیری تغییر بیوشیمیایی برگشت پذیری است که توسط جذب ماده ایجاد می شود؛ درجه تغییری که زیر آن مقداری باشد که مربوط به جراحت همراه با مسمومیت باشد و به اثر پاتولوژیک شناخته شده غیر قابل برگشت مربوط نباشد.

پایش بیولوژیکی (Biological monitoring)

پایش بیولوژیکی شامل اندازه گیری ماده خطرناک یا متابولیتهای آن در مایعات بدن، بویژه خون، اوره یا بازدم است. متابولیت، یک ماده خارج شده از ماده اصلی طی عملیات متابولیت می باشد که از بدن دفع می گردد؛ مانند اوره که حاصل متابولیست پروتئین در بدن می باشد.

مدل پاپیونی (Bowtie diagram)

یک نمایش تصویری از اینکه چگونه یک خطر می تواند بطور فرضی آزاد شده و به تعدادی از پیامدها منتهی شود. سمت چپ مدل از تجزیه و تحلیل درخت خطا (علی) ساخته می شود و شامل موارد زیر می شود: تهدیدهایی که مرتبط با خطر بوده، کنترلهایی که مرتبط با هر تهدیدی بوده و هر گونه فاکتوری که شانس وقوع را افزایش دهد. سمت راست مدل از تجزیه و تحلیل درخت رخداد خطر

(پیامد) ساخته می شود و شامل فاکتورهای گسترش و مقیاسهای فراهم سازی بهبود می باشد. مرکز مدل پایبونی معمولاً تحت عنوان واقعه اولیه ذکر می شود.

تجزیه و تحلیل علت و معلولی (Causal analysis)

فرایند شناسایی ترکیب شرایط بالقوه ای که منجر به یک واقعه اولیه می شود.

علت (Cause)

هر چیزی با پتانسیل اینکه ایجاد خطر کند. دسته بندی علتها شامل موارد زیر می شود ولی به این موارد محدود نیستند: انرژی حرارتی، انرژی شیمیایی، انرژی بیولوژیکی، پرتو افشانی، انرژی جنبشی، انرژی الکتریکی، شرایط آب و هوایی، عدم اطمینان یا عوامل انسانی.

عوامل شیمیایی (Chemical Agents)

مانند محرکها، مواد سرطانزا، سمهای سیستمیک، حساسیتزا ها. این عوامل ممکن است در محیط کار به صورت گاز، بخار، غبار/آئروسلها، دوده، گرد و غبار، مایعات یا جامدات وجود داشته باشند.

اثرات مزمن بهداشتی (Chronic health effects)

اثرات بهداشت مزمن به آن دسته از اثرات گفته می شود که بصورت تدریجی طی یک دوره طولانی زمانی در پی مواجهه مکرر با سطوح نسبتاً پایین یا غیر متمرکز عوامل خطرناک اتفاق می افتند. در موارد خاصی مواجهه کوتاه مدت نیز ممکن است منجر به اثر بهداشتی مزمن شود.

انتشار مزمن (Chronic release) انتشار در حال پیشرفت و مداوم یک تخلیه، نشر یا مواجهه.

صلاحیت (Competence)

- یک مهارت خاص، علم یا توانایی که مخصوص انجام یک نقش در مورد یک شغل، موقعیت شغلی یا عملکرد کاری تا حد مهارت مشخص شده باشد.
- صلاحیت تابعی از دانش، مهارت و تجربه است. شخص دارای صلاحیت باید قادر باشد حدود صلاحیتش را -شامل اینکه چه زمانی و در چه موقعیتی باید به دنبال پیشنهاد بیشتر باشد -تشخیص دهد.

- صلاحیت دارا بودن مهارت در زمینه خاص ، دانش و توانایی انجام وظایف با رعایت کامل معیارهای مشخص شده در بدو استخدام می باشد .صلاحیت در عمل به معنای ترکیبی از مهارت های تئوری و عملی، تجارب و علوم یک فرد می باشد.
- عبارتست از یک توصیف واقعی از مهارت و/یا تجربه لازم برای عملکرد موثر در حوزه تخصص (AOE) مورد نظر .سطوح صلاحیتی در حوزه تخصص (AOE) بصورت زیر توصیف می شوند:
- سطح 1: آگاهی، فهم خوب از چیزی که در حوزه تخصص (AOE) بوده و ارتباط آن با تجارت.
- سطح 2: شناخت، تفسیر و ارزشیابی اطلاعات و پیشنهاد از جانب متخصص در حوزه تخصص (AOE).
- سطح 3: مهارت، بطور مداوم فعالیتهای حوزه تخصص (AOE) را تا استاندارد مورد نیاز انجام می دهد.
- سطح 4: خبرگی، تشخیص و حل مشکلات بارز و غیر معمول، و تطبیق موفق با جنبه های حوزه تخصص (AOE).

پیامدها (Consequences)

- سناریوهای خطرناک و اثرات ناشی از آن که در ارتباط با رویداد اصلی می باشند .سناریوهای شناسایی شده برای ایجاد سطوح ریسک و پیامد روی ماتریس ارزیابی ریسک استفاده می شوند.
- نتیجه یک اتفاق یا مواجهه مزمن :جراحت، مرگ یا بیماری، خسارات زیست محیطی، خسارت یا آسیب به داراییها یا اعتبار سازمان.
- شدت اثر بیماری بالقوه ای که ممکن است در پی مواجهه با یک خطر مشخص ، اتفاق بیافتد.
- یک اتفاق یا زنجیره ای از اتفاقها که از آزادسازی یک خطر نتیجه می شوند.

طرح احتمالی (Contingency Plan)

یک طرح از پیش ایجاد شده جهت بهترین استفاده از منابع و تاسیسات محلی علاوه بر منابع و تاسیسات از راه دور در جهت تخفیف شرایط غیر معمولی که مستعد آسیب رسانی هستند؛ می باشد.

بهبود مستمر (Continual Improvement)

فرایند بهبود سیستم مدیریت برای دستیابی به پیشرفت در عملکرد (زیست محیطی (کلی همراستا با خط مشی سازمانها

کنترل (Control)

مانعی که احتمال آزاد سازی پتانسیل خطر برای ایجاد آسیب را کاهش می دهد). جلوگیری از واقعه اولیه

کنترل خطرات (Control of hazards)

- محدود سازی مقدار و/یا زمان یک رویداد خطرناک برای جلوگیری از گسترش آن.
- همه کنترل‌های موانع و فاکتورهای تعدیل کننده که کلاً بعنوان کنترل‌ها شناخته می شوند.
- پتانسیل‌های متضمن کاهش خطر که می توانند مهندسی یا فرایندی باشند. همچنین تحت عنوان مانع شناخته می شوند.
- عملی که برای کاهش خطر یا به منظور به حداقل رساندن اثر یک خطر باشد. معمولاً تحت عنوان پیشگیری شناخته می شود.

اقدام اصلاحی (Corrective action)

اقدامی که برای حذف علت یک عدم تشابه شناسایی شده، به کار می رود.

تجزیه و تحلیل هزینه منفعت (Cost benefit analysis)

وسیله ای که برای ارزیابی هزینه و منفعت مرتبط تعدادی از گزینه های کاهش ریسک استفاده می شود. رتبه بندی گزینه های کاهش ریسک ارزشیابی شده معمولاً بصورت گرافیکی نمایش داده می شود.

فعالیت‌های بحرانی (Critical activities)

- فعالیت‌هایی که توسط فرایند مدیریت خطرها و اثرات به حدی شناسایی شده اند که با تضمین دارایی، از رویداد جلوگیری کرده، و/یا اثرات گوناگون HSE را کاهش دهند.
- فعالیت بحرانی می تواند در کلیه سطوح سازمانی وجود داشته باشد و عموماً "شامل بخش‌هایی از 4 مرحله فرایند HEMP از جمله شناسایی خطرات و اثرات، ارزیابی میزان اهمیت آن، مهیا نمودن شرایط کنترل خطرات و اثرات آن و بهبود شرایط خارج از کنترل می باشد.

نیازمندیهای حائز اهمیت در ایمنی یا بهداشت حرفه ای :

(Critical Occupational Health or Safety Requirements)

در این متن الزامات بحرانی ایمنی یا بهداشت شغلی به معنای استانداردهای خاص تناسب کاری می باشد که بمنظور قادر ساختن در کنترل خطرات ایمنی، بهداشتی و زیست محیطی قابل توجه و مربوط به رویدادها و اثرات محتمل آنها بر روی اعتبار سازمان در سطح ALARP می باشد (میزان پیامد 4 یا 5 در RAM).

سایر انواع کنترل، مانند حذف، جایگزینی، مهندسی، و فرایندها هر جا که حذف نیازمندیهای ایمنی و بهداشت شغلی مهم امکانپذیر باشد، می بایست استفاده شوند. برای مثال، طراحی مجدد یک فرایند با بهبود کنترل مهندسی، ممکن است که منجر به حذف نیاز به استفاده از محافظت تنفسی در اجرا یک شغل و یا نیازمندیهای ایمنی و بهداشت ضروری مرتبط، شود. عبارت دیگر، آتش نشانها برای حمل وسایل سنگین اطفای حریق و نجات انسانها نیاز به یک سطح مشخص از قدرت بدنی و آمادگی جسمانی دارند. اگر آتش نشانی به اندازه ای آماده نباشد که وظیفه خودش را به درستی انجام دهد، وی با اینکار اعضای تیم خود را به خطر انداخته و ممکن است که نتواند قربانیان را نجات دهد. عملی نیست که این نیازمندی را از نمایه شغلی حذف کنند، یا آنرا توسط استفاده از دستگاههای بالابر جایگزین کنند. بنابراین توانایی بلند کردن تجهیزات سنگین و انسانها یک نیازمندی ایمنی یا بهداشت کاری بحرانی می باشد.

متولی (Custodian)

شخصی که مسئول پایش عملکرد سیستم مجوز کار (PTW) بر اساس پایه ای در حال پیشرفت و هدایت بررسیهای تناوبی در مورد سودمندی سیستم مجوز کار¹ (PTW) می باشد

فاکتور غالب (Defeating Factor)

شرایطی که با غلبه بر یک مانع منجر به افزایش ریسک می شود.

مخاطره (Danger)

قرار گرفتن در معرض یک خطر را، مخاطره گویند. به عبارت دیگر، وقتی یک خطر از حالت بالقوه به حالت بالفعل تبدیل شود، مخاطره رخ می دهد.

وسایل دفاعی (Defences)

کلیه کنترلها، موانع و مقیاسهای آمادگی موجود جهت مدیریت خطر.

اثر (effect)

پیامد بالقوه یا حقیقی یک خطر.

طرح اضطراری (Emergency Plan)

رجوع شود به طرح احتمالی

کنترل‌های مهندسی (Engineering controls)

کنترل مواجهه با عامل خطرناک با استفاده از طراحی مناسب تاسیسات و تجهیزات

محیط زیست (Environment)

- شرایط و محیطی که شرکت در آن کار کرده یا تاثیر می گذارد که شامل سیستمهای زندگی (انسان و سایر) است.
- محیطی شامل هوا، آب، خاک، منابع طبیعی، گیاهان، جانوران، انسان و روابط متقابل میان آنها می باشد که سازمان در آن فعالیت می نماید.

جنبه های زیست محیطی (Environment Aspects)

عناصری از فعالیتهای یک سازمان ، محصولات یا خدمات که بتواند بر محیط زیست تاثیر متقابل داشته باشد.

توجه :یک جنبه بارز زیست محیطی جنبه ای زیست محیطی است که اثر زیست محیطی مهمی دارد یا می تواند داشته باشد.

اثرات زیست محیطی (Environmental effects)

به اثرات مستقیم یا غیر مستقیم مفید یا مضر ناشی از فعالیتهای، محصولات و خدمات شرکت بر محیط زیست، اطلاق می گردد.

پیامد زیست محیطی (Environmental impact)

- هر تغییری در محیط زیست، اعم از نامطلوب یا مطلوب که تمام یا بخشی از آن ناشی از فعالیتها، محصولات یا خدمات یک سازمان باشد.
- یک اثر منفی بر محیط زیست که از یک حادثه منتج شود.

ارزیابی اثرات زیست محیطی (Environmental Impact Assessment (EIA))

- روش مطالعه که برای احداث/توسعه پروژه های جدید بکار گرفته می شود.
- قسمتی از مدیریت پروژه که مرتبط با شناسایی از طریق ارزشیابی تکنیکی مکتوب و رسمی یک اثر محتمل (مثبت و منفی) ناشی از پیشرفت یا فعالیت پیشنهادی در مورد محیطی طبیعی و ساخته دست انسان می باشد.
- یک فرایندی که بموجب آن ارزیابی می گردد پروژه با به کار گیری ابزارها، تجهیزات و روشهای اجرایی مناسب دارای نتایجی در قالب استانداردهای قابل قبول می باشد.
- یک سند مدون فنی در خصوص ارزشیابی اثرات بالقوه یک رخداد یا فعالیت مخصوص بر محیط زیست (اتمسفیر، آب، خاک، گیاهان و حیوانات) است.

ارزشیابی اثرات زیست محیطی (Environmental effects evaluation)

یک ارزشیابی مستند شده از اثرات بارز زیست محیطی فعالیتهای شرکت، محصولات و خدمات موجود و طرح ریزی شده می باشد.

سیستم مدیریت زیست محیطی (Environmental management system)

بخشی از سیستم مدیریت کلی که شامل ساختار سازمانی، فعالیتهای طرح ریزی شده، مسئولیتهای، تمرینها، رویه ها، فرایندها و منابع لازم برای پیشرفت، استقرار، دستیابی، مرور و نگهداری خط مشی زیست محیطی می باشد.

ممیزی سیستم مدیریت زیست محیطی

(Environmental management system audit)

فرایند رسیدگی بطور مستند شده و سیستماتیک از اقتباس هدفمندانه و ارزشیابی مدرک برای شناسایی اینکه سیستم مدیریت محیط زیست یک سازمان با ضوابط ممیزی سیستم مدیریت محیط زیست که توسط سازمان تنظیم شده است، و همچنین شناسایی ارتباط با نتایج این فرایند برای مدیریت تطابق دارد.

عملکرد زیست محیطی (Environmental performance) نتایج قابل اندازه گیری سیستم مدیریت محیط زیست، که مرتبط با کنترل جنبه های زیست محیطی سازمان بر اساس خط مشی، اهداف خرد و کلان زیست محیطی باشد.

گسترش (Escalation)

گسترش اثرات یک رویداد خطرناک به یک وسیله یا سایر نواحی، که منجر به افزایش پیامدهای یک رویداد می شود.

ارزشیابی (Evaluation)

رجوع شود به ارزیابی (Assessment)

درخت واقعه (Event tree)

برای تعیین سناریوهای بالقوه دیگر که از یک اتفاق خطرناک خاص ایجاد می شود، استفاده می شد (مانند مدل درخت واقعه ممکن است بطور کمی برای تعیین احتمال یا تکرار پیامدهای مختلف که از یک اتفاق خطرناک ایجاد می شوند، استفاده شود.

مواجهه (Exposure)

- میزان خطری که یک شخص با آن روبروست (دز). (این مواجهه ترکیبی از بزرگی، تکرار و مدت زمان است.
- اندازه گیری زمان طی مدتی که موضوعات در معرض خطرند.

نرخ مواجهه (Exposure Rating)

شانس مواجهه بیش از حد با خطری برای سلامت، هنگامیکه بر اساس استانداردهای کنترل موجود، مقایسه و تحت عنوان خیلی کم، کم، متوسط، زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی می شود.

نرخ تکرار حوادث منجر به مرگ و میر (Fatality Accident Frequency Rate (FAFR))

تعداد مرگ و میر بازای 100 میلیون ساعت نفر کار انجام شده
$$FAFR = \text{تعداد مرگ و میر} * 100000000 / (\text{تعداد ساعت نفر کار})$$

نرخ مرگ و میر (Fatality Rate (FR))

تعداد مرگ و میر بر اساس 100 میلیون نفر ساعت کار شده.

بعنوان مثال :

$$FR = \text{تعداد مرگ و میر} / \text{تعداد کل کارمندان}$$

درخت خطا (Fault tree)

طرح درختی شکل که بر اساس کاربرد منطق "و/یا" جهت شناسایی پیامدهای مختلف خطاهای سخت افزاری و انسانی که منجر به شکست کار سیستم یا رویدادهای خطرناک میشود، بکار می رود. در صورتیکه درخت خطا بصورت کمی تبدیل شود، قادر به محاسبه احتمال شکست سیستم یا تکرار آن می باشد.

تناسب با کار (Fitness to Work (FTW))

یعنی که یک کارمند در حال حاضر در شرایط فیزیکی و ذهنی می باشد که می تواند کار خاصی را، بدون ریسک بارزی به خود، تجارت و/یا شخص ثالث انجام دهد.
تناسب با کار شاخه ای از کنترل‌های بهداشت شغلی، مانند حذف، جایگزینی، مهندسی، فرایندها و وسیله حفاظتی فردی می باشد.

راهنما (Guideline)

یک راهنما درباره چگونگی مدیریت یک فرایند کاری یا انجام فعالیت یا وظیفه توضیح می دهد.
راهنماها الزامی نیستند.

- معمولا هر راهنما بر اساس یک طرح امتحان شده موفق در سازمان یا صنعت بنا نهاده می شود.
- راهنما می تواند پایه ای برای توسعه رویه ها یا دستورالعملهای کاری فراهم کند؛ همچنین می تواند شامل اقداماتی باشد که در آینده مورد نیاز است.

آسیب (Harm)

جراحت یا صدمه فیزیکی به سلامت افراد، یا صدمه به تاسیسات یا محیط زیست.

خطر (Hazard)

پتانسیل ایجاد آسیب، که شامل بیماری و جراحت، خسارت به سرمایه، تجهیزات، محصولات، محیط زیست، اتلاف تولید یا الزامات افزایش یافته باشد.

شناسایی خطرات (Hazard Identification)

گام نخست فرایند HEMP که شناسایی همه خطرات مرتبط با فعالیت می باشد.

فرایند مدیریت اثرات و خطرات (Hazard & Effects Management Process (HEMP))

- فرایند مدیریت اثرات و خطرات (HEMP)، فرایندی است که در آن خطرات HSE و کنترلهای استقرار و مقاسهای بهبود را شناسایی و ارزیابی شده، و برهانهای مستندی که ریسکهای اصلی HSE را به کمترین حد قابل قبول و کاربردی، کاهش داده اند، حفظ نماید.
- متدلوژی آنالیز اثرات و خطرات ساختاری که شامل شناسایی اثر و خطر، ارزیابی، کنترل و بهبود باشد. برای مدیریت کامل خطر یا اثر هر چهار گام می بایست در نظر گرفته شوند.

ثبت اثرات و خطرات (Hazard & Effects Register)

سند ارتباط مدیریت خطر که نشان دهنده اینستکه خطرات شناسایی، ارزیابی و همچنین بطور صحیح کنترل گردیده اند و مقیاسهای آماده سازی که در کنترل رویداد کار گذاشته شده اند، بطور دائمی باشند.

HAZAID

تکنیکی نظام مند و سیستماتیک برای شناسایی خطرات یک تأسیسات است. این روش مبتنی بر کار گروهی است که با استفاده از ابزار طوفان فکری سعی می‌کند تمام خطرات بالقوه را شناسایی نمایند. این روش برای شناسایی خطرات در تمام طول عمر یک سیستم کاربرد دارد.

ارزیابی اثرات بهداشتی (Health Impact Assessment (HIA))

ارزیابی ریسکهای بهداشتی (Health Risk Assessment (HRA))

بهداشت، ایمنی و محیط زیست (Health, Safety & Environment (HSE))

سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست

(Health, Safety & Environment Management System (HSE MS))

- یک سیستم مدیریتی نظام مند بر اساس چرخه (PDCA طراحی، اجرا، پایش و اقدام اصلاحی (که با برآورده سازی زیرساخت های لازم در قالب یک چرخه هفت عنصری سازمان یافته، به کاهش میزان حوادث و ریسک های موجود، افزایش کیفیت و بهره وری، تأمین سلامت جسمانی و روانی کارکنان، ایجاد پویایی ارتباطی میان بخش های مختلف، جلب رضایت شهروندان و تأمین رفاه عمومی، پیشگیری و کاهش آسیب به محیط زیست، حرکت در مسیر توسعه پایدار شهری و دستیابی به بهبود مستمر می پردازد. این سیستم مدیریتی با به کارگیری اصول مدیریت عمومی (نظیر برنامه ریزی (به توسعه، استقرار و حفظ خط مشی HSE می پردازد.

طرح بهداشت، ایمنی، امنیت و محیط زیست

(Health, Safety, Security & Environment (HSE)-Plan)

اهداف استراتژیک سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست

(HSE-Strategic Objectives)

اهداف نهایی، که از خط مشی HSE نشئت گرفته، و شرکت خود را جهت دستیابی به آن موظف می کند. این اهداف هر جا که ممکن باشد می بایست بصورت کمی در آورده شوند.

خط مشی سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE-Policy)

- اظهاریه ای عمومی از نیات و اصول فعالیت یک شرکت که با در نظر گرفتن اثرات ایمنی بهداشت و محیط زیست، اهداف کلان جز، شده و استراتژیک را اعتلا می بخشد.
- برای محیط زیست :اظهاریه ای توسط سازمان درباره اهداف و اصول مرتبط با عملکرد زیست محیطی سازمان که چهارچوبی برای عملیات و تنظیم اهداف خرد و کلان فراهم می کند.

رویداد پر خطر (High Risk Incident(HRI))

یک رویداد که ترکیبی از پیامدهای بالقوه و احتمال ارزیابی شده می باشد که در ناحیه پر خطر RAM قرار دارد HRI می تواند رویدادی باشد که منجر به جراحت، بیماری و یا آسیب به تاسیسات، محیط زیست یا اعتبار شرکت شده و همچنین می تواند شبه حادثه نیز باشد.

رویداد (Incident)

- یک اتفاق یا زنجیره ای از اتفاقات برنامه ریزی نشده که می تواند منجر به بیماری، جراحت، صدمه به تاسیسات، محیط زیست یا اعتبار شرکت شود. لازم به ذکر است که رویدادها شامل عملیات، نگهداری، کیفیت یا قابلیت اطمینان حوادثی که هیچ گونه پتانسیل یا پیامد HSE ندارند، خرابی تاسیسات و ابزار یا وسایلی که صرفا بعلت استهلاک ایجاد می شوند، نمی باشند.
- یک اتفاق یا زنجیره ای از اتفاقات که می تواند منجر به جراحت، بیماری، یا خسارت به تاسیسات، محیط زیست و اشخاص ثالث شود.

درخت رویداد (Incident trees)

نمایش نموداری از علل و اثرات متعددی که منجر به یک رویداد معمولاً همراه با تعدادی زیر شاخه، می شود.

طرح توسعه فردی (Individual Development Plan (IDP))

طرحی که شکافهای توسعه و صلاحیتی فرد را شناسایی کرده و عملیات و گامهایی که آن شکافها را پر کند.

جراحت (Injury)

- هرگونه جراحتی مانند بریدن، شکستگی، در رفتگی، قطع عضو و غیره که در اثر تنها یک مواجهه لحظه ای رخ دهد.

- آسیب یا صدمه فیزیکی به شخص که از تماس ضربه ای بین بدن شخص و عامل بیرونی، یا از مواجهه با فاکتورهای محیطی ایجاد شود.

تکرر جراحات (Injury Frequency (IF))

تعداد جراحات بازای تعداد میلیون نفر ساعت کار انجام شده.
 $IF = \text{تعداد جراحات} * 100000000 / \text{تعداد نفر ساعت کار}$

نرخ جراحات (Injury Rate (IR))

تعداد جراحات بازای 100 کارمند
 $IR = \text{تعداد جراحات} * 100 / \text{تعداد کل کارمندان}$

نرخ شدت جراحات (Injury Severity Rate (ISR))

تعداد روزهای کاری تلف شده بازای یک میلیون نفر ساعت کار انجام شده
 $ISR = \text{تعداد روزهای تلف شده} * 1000000 / \text{تعداد نفر ساعت کار}$

بازرسی (Inspection)

بررسی کنترل‌های PTW در عمل با استفاده از چک لیست آماده شده از قبل را بازرسی گویند.

ممیزیهای داخلی (Internal HSE Audits)

ممیزی داخلی HSE نوعی ممیزی HSE می باشد که توسط ممیز انجام می شود؛ بطوریکه شخص ممیز مستقل از عملیات یا تاسیساتی می باشد که قرار است مورد ممیزی قرار گیرند. ممیزی داخلی HSE برای تحقق توقعات ممیزی گروه در مقابل شخص ثالث، انجام می شود.

پروفیل صلاحیت شغلی (Job Competence Profile (JCP))

یک پروفیل برای شغل خاص که مشخص کننده سطوح مینیمم تخصص در هر صلاحیت لازم می باشد.

تجزیه و تحلیل خطرات شغلی (Job Hazard Analysis (JHA))

- یک فرایند رسمی که توسط آن اشخاص درگیر به بررسی وظایف کاری می پردازند؛ تا با ارزیابی کار، خطرات موجود را شناسایی کرده و کنترلها و تمرینات کاری جهت ایمنی بیشتر را پیشنهاد کنند.
- روشی برای تجزیه و تحلیل خطرات و شناسایی کنترلها و میزان اقدامات بهبود که برای کنترل خطرات لازم است. این یک گام در بکار بردن خطرات و فرایند مدیریت اثرات (HEMP) به عملیات، نگهداری و فعالیتهای ساخت می باشد. تجزیه و تحلیل ایمنی شغلی (JSA) و تجزیه و تحلیل ایمنی وظایف (TSA) نیز به همین معنی هستند.

تجزیه و تحلیل ایمنی شغلی (Job Safety Analysis (JSA/JHA))

تجزیه و تحلیل ایمنی شغلی که تحت عنوان تجزیه و تحلیل خطرات شغلی (JHA) نیز شناخته می شود، فرایندی است برای بحث و مستندسازی هر قدم از شغلی، که با شناسایی خطرات HSE موجود یا بالقوه و متعاقبا تعیین بهترین راه برای انجام شغل بمنظور کاهش یا حذف خطرات، عمل می کند. JSA/JHA بصورت نمونه شامل:

- انتخاب شغل بمنظور تجزیه و تحلیل
- تقسیم شغل به مجموعه ای از سلسله مراحل
- شناسایی خطرات بالقوه
- تعیین مقیاسهای بازدارنده برای غلبه بر این خطرات.
- شناسایی منابع لازم، مانند نیروی انسانی و تجهیزات، برای اجرا ایمن وظایف.

شانس وقوع (Likelihood)

یعنی اینکه بر اساس تجربه گذشته، چقدر محتمل است که یک اثر بیماری اتفاق بیافتد.

تجزیه و تحلیل شانس وقوع (Likelihood analysis)

فرایند تخمین احتمال یک رویداد. گاهی تحت عنوان آنالیز احتمال نیز نام برده می شود.

مدیریت رده میانی (Line Management)

یک سیستم مستند شده که بطور واضحی مسئولیتهای و ساختار گزارشگری یک سازمان را بعهده دارد.

جراحتهای منجر به اتلاف وقت (Lost Time Injuries (LTI))

- مجموع صدماتی که منجر به مرگ و میر، نقصهای دائمی و اتلاف روزهای کاری می شوند، اما موارد کاری محدود و موارد درمان پزشکی را شامل نشوند.
- هر نوع کار مرتبط با آسیب یا بیماری که شخص را از انجام هر نوع کاری در روز بعد از حادثه باز دارد.

نرخ جراحات منجر به اتلاف وقت (Lost Time Injury Frequency (LTIF))

- تعداد صدمات متلف وقت بر حسب میلیونیم ساعات مواجهه.
- تعداد صدمات متلف وقت (LTI) ضبط شده برای گروهی از کارکنان، بر حسب میلیونیم ساعات کار شده توسط آن گروه

LTIF

تواتر رویدادهای متلف وقت

خطر شدید (Major Hazard)

- خطرات شدید آنهایی هستند که پرمخاطره بوده یا هنگام ارزیابی با استفاده از ماتریس ارزیابی ریسک با شدت خطر 5 مشخص می شوند.
- خطر بالقوه که اتفاق بیافتد در:
  - الف - تلفات متعدد یا ازکارافتادگی های دائمی
  - ب - صدمه گسترده به ساختار نصب یا تاسیسات
  - ج - اثر بزرگ بر محیط زیست (صدمه زیست محیطی شدید و پایدار که ممکن است منجر به اتلاف استفاده تجاری یا تفریحی یا منابع طبیعی در یک محدوده وسیع شود) (آسیب زیست محیطی شدید که مقیاس اندازه گیری گسترده ای برای استفاده های نافع از محیط زیست لازم دارد).

مدیریت تغییر (Management of change)

یک فرایند برای اطمینان از اینکه یک مرور مناسب، جلب موافقت، استقرار و پیگیری لازم برای مدیریت تغییرات به سمت فعالیتهای برنامه ریزی شده بکار گرفته شده باشد.

بازنگری مدیریت (Management Review)

این عنصر از HSE MS، که بازنگری نیز نامیده می شود، فرایند مروری است که توسط مدیریت شرکت هدایت می شود، و مناسب و موثر بودن HSE-MS خود مجموعه را بررسی می کند. این یک نمونه از خود-ارزیابی می باشد. بازنگری مدیریت می تواند منجر به نتایج ارزیابی های مستقل (برای مثال، ممیزی های HSE) یا سایر تکنیکهای خود-ارزیابی (برای مثال، پایش عملکرد HSE) شود.

برگه اطلاعات ایمنی مواد (Material Safety Data Sheet (MSDS))

برگه ای که توسط سازنده مواد شیمیایی منتشر می شود، خطرات احتمالی را که افراد در تماس با ماده در معرض آن هستند، تنظیم می کند. این برگه همچنین می تواند فرایندهای بررسی که در پی مواجهات گوناگون می باشند، را شناسایی کند.

تخلیه مصدومین (Medevac)

انتقال افراد به خاطر دلایل پزشکی از محل کار به بیمارستان.

مورد مداوای پزشکی (Medical Treatment Case (MTC))

- هر گونه صدمه ناشی از کار که هیچ یک از روزهای کاری از بین رفته یا ممنوعه را در بر نگیرد، اما نیاز به درمان توسط دکتر یا سایر متخصصان پزشکی داشته باشد. مداوای پزشکی شامل کمکهای اولیه نیست حتی اگر توسط پزشک یا پرسنل متخصص معتبر انجام شود.
- جراحت یا فرد بیمار نیازمند مداوا (بیش از کمکهای اولیه (از جانب یک پزشک متخصص یا بهیار دارای صلاحیت می باشد).

رویدادهای با ریسک کم و متوسط (Medium & Low Risk incidents)

رویدادهایی مرکب از پیامدهای بالقوه و محتمل می باشند که آنطور که ارزیابی شده در ناحیه کم یا متوسط ماتریس ارزیابی ریسک (RAM) قرار می گیرند.

MES

حداقل استانداردهای زیست محیطی.

کاهش اثرات سو (Mitigations)

تقلیل و تخفیف برای کاهش پیامدهای رویداد خطرناک بالقوه بکار می روند.

مقیاسهای کاهش اثرات سو شامل موارد زیر هستند:

- سیستمهای فعال برای شناسایی و رفع رویدادها) .هشدارهای دود، آتش، گاز، تعطیلیها، سیل (
- سیستمهای کنترل حریق برای ضمانت اعمال اصلی (دیوارهای ضد آتش و انفجار، لایه های محافظ، سیستمهای آب پاش
- سیستمهای عملیاتی برای مدیریت در شرایط اضطراری (تمرینات، آموزش و نقشه های احتمالی)
- محدودیت اثرات نامطلوب در یک رویداد خاص.

MHMS

حداقل استانداردهای بهداشتی

پایش (Monitoring)

کنترل روتین کنترلها و مجوزهای کاری در حیطه کاری مورد نظر.

فعالیتهای پایش (Monitoring Activities)

همه فعالیتهایی که مربوط به جلوگیری یا کاهش اثرات سو رخدادهای خطرناک باشند.

MSDS

برگه اطلاعات ایمنی مواد

شبه حادثه (Near miss/ Near accident)

- یک رویداد که می تواند منجر به بیماری، جراحت، صدمه به تاسیسات، محیط زیست، اعتبار یک شرکت، و نتیجتاً ضرر تجاری شود، ولی اتفاق نمی افتد.
- هر اتفاقی که پتانسیل ایجاد آسیب و/یا جراحت و/یا اتلاف را داشته باشد، اما تحت شرایطی اتفاق نیفتاده باشد.

عدم تطابق (Nonconformity) عدم تحقق تقاضا.

حد مواجهه شغلی (Occupational Exposure Limit (OEL)) غلظت هوایی مواد شیمیایی و مقدار مواد فیزیکی، که کارکنان می توانند روزانه بطور مکرر در معرض آن باشند بدون اینکه هیچ گونه

تغییر بیوشیمیایی در آنها ایجاد شود. شرایط مورد استفاده معمول در تعدادی از کشورها عبارتند از :
حد ماکزیمم مواجهه (MEL)، حداکثر غلظت مجاز (MAC) و ارزش حد آستانه (TLV).
غلظت هوایی مواد شیمیایی و مقدار مواد فیزیکی، که کارکنان می توانند روزانه بطور مکرر در معرض آن باشند بدون اینکه هیچ گونه تغییر بیوشیمیایی در آنها ایجاد شود. حدود تماس شغلی (OEL) بر پایه بهترین اطلاعات موجود از تجربه صنعتی، مطالعات آزمایشی بر روی انسان و حیوان، و در صورت امکان ترکیبی از هر سه بنا نهاده شده اند. این پایه که بر اساس آن ارزشها ایجاد می شوند ممکن است از عاملی به عامل دیگر فرق کند؛ حفاظت در برابر اختلال سلامتی می تواند یک فاکتور هدایت کننده برای بعضی عوامل باشد، جایگاه آزدسازی منطقی آزدگی، بی حالی، مزاحمت یا سایر فرمهای تنش ممکن است اساسی برای سایر کارها ایجاد کند.
حدود تماس شغلی اصول راهنما یا پیشنهاداتی برای کنترل خطرات بهداشتی بالقوه می باشند. علاوه بر اینکه خطوط مشخصی بین غلظت ایمن و خطرناک وجود ندارد، شاخصی مرتبط برای میزان سمیت نیز در دست نیست.

مشاور بهداشت شغلی (Occupational Health Adviser)

شخصی که، بر اساس تخصصش، مدیریت رده میانی را از طریق پیشرفت و استقرار برنامه بهداشت شغلی کمک می کند. مشاوران بهداشت شغلی ممکن است شامل دکترهای بهداشت شغلی، مشاوران پزشکی و پرستاران بهداشت شغلی، متخصص بهداشت شغلی، مشاوران ایمنی، سم شناسان، بازرسان بهداشت و مهندسين ارگونومی باشند.

متخصص بهداشت حرفه ای (Occupational hygienist)

شخصی که برای حفاظت از بهداشت و تندرستی کارکنان و عموم از خطرات بهداشتی شیمیایی، فیزیکی و میکروبیولوژیکی موجود یا ناشی از محل کار باشند، آموزش داده می شود. متخصص بهداشت حرفه ای تخصص خاصی در استقرار ارزیابی ریسک بهداشتی (HRA) دارد.

بیماریهای شغلی (Occupational illness)

هر گونه شرایط غیر عادی یا بی نظمی که مربوط به کار باشد، غیر از موردی که ناشی از جراحی باشد که بواسطه تماس در محل کار (با احتمال بیش از 50% ایجاد شود. بیماریهای شغلی شامل بیماریهای حاد و مزمنی می باشند که می توانند توسط استنشاق، جذب، گوارش یا تماس مستقیم ایجاد شوند.

- شرایط غیر عادی بهداشت یا بی نظمی (جسمی یا ذهنی) که بواسطه تماس با فاکتورهای زیست محیطی که به اشتغال وابسته اند، ایجاد یا وخیتر شده باشد. این فاکتورها شامل فاکتورهای شیمیایی، فیزیکی، بیولوژیکی و ارگونومیکی هستند.

جراحت شغلی (Occupational Injury)

هر گونه جراحت فیزیکی یا بیماری ناشی از کار که منجر به مرگ، عدم آمادگی برای کار در روز بعد از رویداد، محدودیت کاری یا حرکتی که شامل انتقال موقت یا دائمی به شغل دیگری باشد، شود.

OSHA: (Occupational Safety and Health Administration (USA))

اداره امور بهداشت و ایمنی حرفه‌ای امریکا.

سازمان (Organisation)

شرکت، بنگاه، اداره، مجتمع، نهاد، موسسه یا بخش یا ترکیبی از آنها اعم از ثبت شده یا ثبت نشده، عمومی یا خصوصی که دارای بخش‌ها و تشکیلات خاص خود باشد. توجه: سازمان‌هایی که دارای چند واحد کاری هستند، هر یک از واحدها می‌توانند یک سازمان محسوب شوند.

معیار عملکرد (Performance criteria)

معیار عملکرد استانداردهای قابل اندازه‌گیری را توصیف می‌کند که توسط مدیریت شرکت برای اجراء یک فعالیت یا عنصری از سیستم برقرار گردیده اند. بعضی از شرکتها ممکن است به معیار کارآئی عملکرد بعنوان اهداف خرد یا کلان نگاه کنند

شاخص عملکرد (Performance Indicator)

- مقیاسهای کمی و قابل مقایسه از رویدادهای واقعی، در مقابل اهداف از پیش مشخص شده ای می‌باشند که نشانه ای کیفی از عملکرد طرح ریزی شده آتی بر اساس دستیابی فعلی را فراهم می‌کند.
- یک مقیاس مشخص برای توصیف مدیریت و فرایند عملیاتی عملکرد.

مجموع ناتوانایی دائمی (Permanent total disability)

هر گونه بیماری یا جراحی که بصورت دائم سبب از کار افتادگی یک کارمند و نتیجتاً نابودی کار شود.

وسایل حفاظت فردی (Personal protective equipment (PPE))

- شرایط عمومی مانند لباس و تجهیزات استفاده شده برای حفاظت افراد در برابر مواد خطرناک برای سلامت آنان می باشد.
- همه تجهیزات و لباسی که می بایست توسط یک شخص در محل کار بکار گرفته یا پوشیده شود بطوریکه این تجهیزات از عهده حفاظت در برابر یک یا چند ریسک ایمنی و بهداشت بر آید. وسایل حفاظت فردی شامل پوشش طراحی شده برای حفاظت در برابر شرایط جوی گوناگون نیز می باشد.

عوامل فیزیکی (Physical agents)

مانند سر و صدا و ارتعاش، تابش یونساز و غیر یونساز، درجه حرارت‌های زیاد، رطوبت.

خط مشی (Policy (PO))

- عبارتی که توسط سازمان در رابطه با اهداف و اصول آن بوده و یک چهارچوب برای تصمیم گیری و تنظیم اهداف خرد و کلان برای فعالیتهای فراهم می کند. خط مشی ضروری بوده و وقتیکه ریسکهای اصلی یا فرصتها موجود باشند، ساخته می شود.
- اظهار کلی از نیت ها و اصول عملکرد شرکت که راجع به اثرات ایمنی، بهداشت و محیط زیست آن می باشد، و بدین وسیله اهداف خرد و کلان استراتژیک آن را اعتلا می دهند.
- اظهار نیت کلی، دستیابی و اهداف کلان عمومی یک سازمان و ضوابط و اصولی که پاسخها و عملیات بر پایه آن بنا نهاده شده اند.

رویداد بالقوه (Potential incident)

یک تمرین نا ایمن یا شرایط خطرناک که می تواند منجر به رویدادی شود اما رویداد رخ نداده است

پیشگیری (Prevention)

نابودی کامل یک تهدید، فاکتور و خامت یا خطر.

پیشگیری از آلودگی (Prevention of pollution)

استفاده از فرآیندها، تجربیات، محصولات یا خدماتی که باعث جلوگیری، کاهش یا کنترل آلودگی می شوند؛ که می توانند شامل بازیافت، تصفیه، تغییرات فرایندها، مکانیزمهای کنترل، استفاده مناسب از منابع و جایگزینی مواد شوند.

توجه: فواید بالقوه جلوگیری از آلودگی شامل کاهش اثرات زیست محیطی گوناگون، بهبود کاراییها و کاهش هزینه ها می شود.

اقدام پیشگیرانه (Preventive action)

عمل برای حذف علل ناهمگونی های بالقوه

روش اجرای کار ((Procedure (PR)) یک شرح فعالیت که هدف و نمایه یک فعالیت، مسئولیتهای افراد انجام دهنده آن و وظایف یا گامهایی که برای دستیابی به نتیجه ای رضایت بخش لازم است را توصیف می کند.

- یک رویه تعیین می کند که چه کسی چی کاری را در چه زمانی و با چه نتیجه ای انجام دهد.
- اگر فعالیتی مختصر باشد ممکن است توصیف اینکه چگونه آن فعالیت می بایست انجام شود در یک فرایند گنجانده شود، در غیر اینصورت مشخصات یا دستور کار باید ساخته شده و عطف به فرایند شود.
- مستندی که مشخص می کند که یک فرایند چگونه باید انجام شود.
- روش مشخص برای انجام یک فعالیت یا فرایند.
- توجه: فرایندها می توانند مستند باشند یا نه.
- مستندی که چگونگی انجام یک فعالیت و شخص انجام دهنده آنرا تشریح می کند.

کنترل خطرات به طریق استفاده از روشهای کاری (Procedural controls)

اینها شامل: سرپرستی، روشهای کار، خانه داری؟، بهداشت فردی، اطلاعات، دستورالعمل و آموزش می باشند.

ثبت (Record)

نتایج مستند بدست آمده یا فراهم کردن شهادی از فعالیتهای انجام شده.

حوادث منجر به جراحت قابل ثبت (Recordable injury)

شامل هر گونه رویداد مرتبط با کار هر جا که شخصی بطور مهلکی زخمی یا بیمار شده یا نیازمند درمان توسط پزشک متخصص یا کادر کمک دهنده پزشکی در بیش از یک مورد برای حادثه مشابه دارد.

بهبود (Recovery)

کاهش پیامدهایی که از آزادسازی خطر در پی یک حادثه ایجاد می شوند.

رویداد قابل گزارش (Reportable incident)

آن رویدادهایی که به اندازه کافی جدی در نظر گرفته می شوند تا تضمین دهند که بعنوان سرشماری ثبت شوند.

اثر بر اعتبار (Reputation impact)

اثر منفی بر اعتبار شرکت که از یک رویداد منتج می شود. اثر منفی می تواند به صورت توجهات گوناگون از جانب رسانه ها، سیاست مدارها، گروههای عملیاتی، یا در میان عموم بصورت نگرانی از فعالیتهای شرکت باشد.

موردی که باعث محدودیت در اجرای کار شده (Restricted work case (RWC))

- هرگونه جراحت ناشی از کار که شخص آسیب دیده را موقتاً ناتوان از انجام کل آن می کند، اما همچنان قادر است که بعضی از کارهای عادی را در روزهای بعد از روزی که جراحت اتفاق افتاد، انجام دهد.
  - جایکه کارمند نتواند کار عادی روزانه اش را روز بعد از حادثه انجام دهد، اما بتواند موقتاً کاری را انجام دهد، یا در کاری عادی اش کار کند اما نه بصورت تمام وقت؛ یا در شغل اختصاص داده شده بصورت دائم کار کند اما از انجام همه وظایفی که بطور عادی به او اختصاص داده شده ناتوان باشد.
- تعداد روزهایی که باعث محدودیت در اجرای کار شده

(Restricted workdays (RWD))

تعداد نهایی روزهای تقویم که از روز آغازین کار محدود شده تا وقتیکه شخص به کار عادی اش باز گردد، شمارش می شوند. هنگامیکه روزهای کاری محدود شده در ادامه دوره ای از روزهای کاری تلف شده باشند، روزهای کاری محدود شده علاوه بر روزهای کاری از بین رفته ثبت می شوند، اما جراحت تنها بعنوان مورد کاری محدود شده ثبت شده است.

ریسک (Risk)

- عاملی که ترکیبی از شانسی وقوع یک اتفاق مشخص نامطلوب و شدت پیامدهای آن، می باشد.
- مقدار احتمال بروز یک اتفاق نامطلوب و پیامدهای گوناگون بالقوه ای که این اتفاق می تواند بر روی افراد، محیط زیست یا منابع اقتصادی داشته باشد.
- ترکیبی از احتمال یک رویداد و پیامدهای آن رویداد.
- ترکیبی از احتمال بروز یک آسیب و شدت آن آسیب.

پذیرش ریسک (Risk Acceptance)

- تصمیم گیری برای پذیرش ریسک در زمینه مورد نظر که بر اساس ارزشهای کنونی یک جامعه باشد.
- تصمیم به قبول ریسک.

تجزیه و تحلیل ریسک (Risk Analysis)

- استفاده های سیستماتیک از اطلاعات به منظور شناسایی منابع و تخمین ریسک.
- استفاده های سیستماتیک از اطلاعات برای شناسایی خطرات و تخمین ریسک.

ارزیابی ریسک (Risk Assessment)

- عبارتست از رسیدگی دقیق خطرات مرتبط با وظایف توسط افراد دارای صلاحیت. اثر بالقوه هر خطر، شدت و احتمال وقوع آن، می بایست برای تعیین مقدار تلاش لازم برای ایمنی محل کار (تا حدی که از نظر عملی ممکن باشد)، در نظر گرفته شود.

- به مجموع دو فرآیند تجزیه و تحلیل ریسک و ارزشیابی نتایج تجزیه و تحلیل ریسک در برابر ضوابط تکنولوژیکی و/یا اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ارزیابی ریسک گویند.
- فرآیند کلی تجزیه و تحلیل ریسک و ارزشیابی ریسک ارزیابی ریسک گویند.

ماتریس ارزیابی ریسک ((Risk Assessment Matrix (RAM)

- یک وسیله که ارزیابی ریسک کیفی را استاندارد کرده و دسته بندی ریسک از تهدیدها به افراد، امکانات، محیط زیست و اعتبار شرکت را تسهیل می کند.
- یک وسیله که ارزیابی ریسک کیفی را استاندارد کرده و دسته بندی ریسک از تهدیدها به بهداشت، ایمنی، محیط زیست و اعتبار شرکت را تسهیل می کند. محورهای ماتریس، پیامدها و احتمال هستند.
- یک وسیله تحلیلی که به کاربر اجازه می دهد تا شدت و احتمال وقوع ریسک را تجزیه و تحلیل کند.

پرهیز از ریسک (Risk Avoidance)

تصمیم به اینکه درگیر شرایط خطر ساز نشوند، یا عملی که سبب عقب نشینی از این شرایط شود.

طبقه بندی ریسک (Risk classification)

نوعی امتیاز دهی که برای فهم ریسک مرتبط با خطر استفاده می شود. ماتریس ریسک می تواند برای کمک به این امتیاز دهی استفاده شود. هم احتمال نسبی و هم پیامد بالقوه با یک مقیاس 5 تایی رده بندی می شود. محصول ایندو طبقه بندی ریسک نامیده می شود.

اطلاع رسانی ریسک (Risk communication)

مبادله یا به اشتراک گذاشتن اطلاعات در مورد ریسک بین تصمیم گیرنده و سایر ذینفعان.

ارزشیابی ریسک (Risk Evaluation)

به فرآیند مقایسه ریسک برآورد شده بر حسب ضوابط ریسک موجود، جهت تعیین اهمیت ریسک، ارزشیابی ریسک گویند.

مدیریت ریسک Risk Management

- یک سیستم مدیریتی که تهدیدها را از خطرات حذف می کند.
- فعالیتهای هماهنگ شده برای هدایت و کنترل سازمان در خصوص ریسک.

بهینه سازی ریسک (Risk Optimatization)

به فرایند مرتبط با ریسک، برای کاهش پیامدهای منفی و افزایش پیامدهای مثبت و احتمالات مستقل آنها گویند.

علت ریشه ای (Root cause)

شرایط کلی برای گستره ای از وسایل یا فرایندهایی که در آنها استفاده شده است.

تجزیه و تحلیل شکست (Failure Analysis) تجزیه و تحلیل علل اساسی رویدادها.

معیارهای غربالگری (Screening criteria)

به مقادیر یا استانداردهائی اطلاق می شود که بوسیله آنها می توان اهمیت خطر شناسایی شده یا اثرات آن را مورد قضاوت قرار داد. این موارد بایستی بر اساس اطلاعات علمی و فنی توسط شرکت و بخشهای فنی یا توسط مراجع قانون گذاری تهیه گردند.

شدت (Severity)

درجه ای که عاملی که برای سلامتی خطرناک است، می تواند منجر به آسیب شود. رجوع کنید به نرخ خطر.

مدل فرهنگ HSE سازمان "قلبها و افکار" HSE

("HSE Hearts & Minds" Organisational HSE Culture Model)

پنج مرحله توسعه فرهنگ سازمانی :

بیمارگونه، واکنشی، حسابگر، پیش گیرانه و خلاقانه.

IS NO ACCIDENT

رویدادهای مهم (Significant Incidents)

رویدادهایی با پیامدهای واقعی برای شرکت که در ماتریس ارزیابی ریسک (RAM) به آنها امتیاز 4 یا 5 داده می شود.

ریسک مهم (Significant Risk)

ریسکی که به پیامدهای بالقوه آن در ماتریس ارزیابی ریسک (RAM) امتیاز 4 یا 5 داده می شود.

SMART

مشخصات برای اهداف کلان - که آنها باید مشخص، قابل اندازه گیری، قابل دسترسی، مرتبط و دارای محدوده زمانی باشند.

منبع (Source)

علتی برای وجود علت یا فاکتور غالب یا وجود خود خطر. منابع می توانند بصورت عملیاتی (مانند موارد جاری)، لوازم ضروری (مانند لوله تحت فشار، پنل الکتریکی تحریک شده و ...) مواد ضروری (مانند مواد شیمیایی خطرناک) و ... باشند.

شناسایی منبع (Source Identification)

فرایندی برای یافتن، لیست کردن و مشخصه بندی منابع.

مشخصات (Specification (SP))

تشریح روشها و سیستمهای مورد استفاده برای درک انتظارات از یک استاندارد. مشخصات هنگامی تهیه می شوند که نیاز به تهیه ساختار و استاندارد کردن تمرینات و سیستمهای کنترل تجاری شهرداری باشد.

استاندارد (Standard (ST)

- کمترین مقدار انتظاراتی که برای ریسکهای مسیر و فرصتهای مدیریت شده و همچنین برای نتایج مطلوب، معین می شوند. استاندارد تعیین می کند که چه چیزی باید در فرایند شرایط، فعالیتها و نتایج لازم و قابل تحویل یافت شود. همچنین استاندارد می تواند برای آشکار ساختن چگونگی استقرار خط

مشی، یا ایجاد انتظارات) و قتیکه ریسکهای اصلی یا فرصتها نیاز به درمان معمول در میان یک سازمان دارند، استفاده شود.

- مستندی که توسط توافق عمومی ایجاد و توسط یک شخص مطلع تایید می شوند، که این استاندارد، قوانین، راهنماها یا مشخصاتی برای فعالیتهای آنها، برای استفاده مکرر و معمول فراهم می کند.
- مجموعه ای از قوانین، شرایط یا نیازمندیهای از پیش تنظیم شده را استاندارد گویند. استاندارد شرطی جامع بوده که مبنی بر مشخصات، فرایندها، راهنماها، فلسفه ها و کتابهای راهنما می باشد.

هدف خرد زیست محیطی (Target (environmental)

نیازمندیهای عملکردی با تمام جزئیات (این جزئیات هر جا ممکن بوده، کمی شده اند)، که برای سازمان یا قسمتهای متعلق به آن کاربردی شده اند. این نیازمندیها از اهداف کلان زیست محیطی ناشی شده اند؛ طوریکه برای دستیابی به آن اهداف کلان نیازمند تنظیم و تحقق آنها هستیم

وظیفه (Task)

یک مجموعه قالب از عملیات، که می تواند به تنهایی یا به همراه سایر وظایف برای دستیابی به هدف بکار رود.

تهدید (Threat)

- عبارتست از علت ممکن که بتواند بصورت بالقوه باعث بروز خطر و در نتیجه یک رویداد شود. طبقه بندی تهدیدها شامل خطراتی می شود که بععل زیر ایجاد شده اند: حرارتی (دمای بالا)، شیمیایی (خوردگی)، بیولوژیکی (باکتریها)، پرتو افشانی (ماورا بنفش)، جنبشی (خستگی)، الکتریکی (ولتاژ بالا)، شرایط جوی (دید کم)، عدم قطعیت (ناشناخته ها) (یا عوامل انسانی صلاحیت).

- علل فوری که می توانند منجر به از دست دادن کنترل یک خطر شوند.

سطح آستانه (Threshold Level)

سطح تغییر بیوشیمیایی غیر قابل دید؛ بیشترین دزی که تحت آن دز، تغییر بیوشیمیایی دیده نشود.

IS NO ACCIDENT

قابلیت تحمل (Tolerability)

عبارتست از میل به کار کردن همراه با ریسک، تا سودهای قطعی، و اطمینان از کنترل صحیح ریسک را تضمین کند.

صحبت‌های پای کار (Toolbox Talk)

صحبت‌های پای کار، که ملاقات پای کار نیز نامیده می‌شوند، لازم است که برای همه کارهایی که مواجهات ایمنی مهمی دارند، انجام شوند. همچنین این صحبت‌های باید در محل کار انجام شوند. این مرحله آخرین کنترل در فرایند ارزیابی خطر و آغاز استقرار کار می‌باشد. اگر کنترل‌ها به اندازه کافی موثر نباشند، صحبت‌های پای کار باید شامل نقشه کاری، خطرات، کنترل‌ها، نقشها و مسئولیتها، و همه مقیاسهای بررسی باشند.

واقعه اولیه (Top Event)

- آزاد شدن یک خطر را واقعه اولیه گویند.
- یک رخداد نامطلوب در پایان درخت خطا و آغاز درخت واقعه.
- نقطه مرکزی در مدل مدل پایونی.

وسیله نقلیه (Vehicle)

وسیله نقلیه در هر سفری که از طرف شهرداری هدایت می‌شود. شامل وسایل نقلیه شخصی

کارکنان (Workers)

عضوی از گروه کاری، که بر اساس دستورالعمل مسئول مجوز کار فعالیت می‌کند.

دستورالعمل کار (Work Instruction (WI))

چگونگی اجرای درست یک فعالیت یا وظیفه را بطور مختصر توضیح می‌دهد. دستورالعمل کار فقط در صورتی می‌تواند موجود باشد که از فرایند یا توضیح فعالیت پشتیبانی کند.